

Lakiosasto

10.7.2002

Työeläkelaitoksille

**TYÖTTÖMYYSELÄKKEEN 5/15 VUODEN TYÖSSÄOLOEDELLYTYKSEN
MUUTTAMINEN**

Yleiskirjeen A 13/2002 liitteenä on lähetetty hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi osa-aikaeläkettä ja yksilöllistä varhaiseläkettä koskevien säännösten muuttamisesta (HE 45/2002 vp). Eduskunta on hyväksynyt työttömyyseläkettä koskevat muutokset esitetyssä muodossa. Työttömyyseläkettä koskeva lainmuutos tulee voimaan 1.8.2002.

Lainmuutos koskee yksityisen sektorin eläkelakeja. Kunnallista eläkejärjestelmää on muutettu vastaavasti. Valtiolla neuvottelut asiasta ovat kesken. Kansaneläkelakiin on tehty vastaava muutos.

Tässä yleiskirjeessä annetaan lainmuutosta koskevat soveltamisohjeet. Tämä yleiskirje täydentää yleiskirjeessä A 23/2001 annettuja ohjeita.

ELÄKETURVAKESKUS

Markku Sirviö

Riitta Korpiluoma

Lakiosasto

10.7.2002

TYÖTTÖMYYSELÄKKEEN 5/15 VUODEN TYÖSSÄOLOEDELLYTYKSEN MUUTTAMINEN

Työttömyyseläkkeen saaminen edellyttää mm., että henkilö on ansainnut työeläkettä yhteensä vähintään viisi vuotta 15 vuoden tarkastelujakson aikana. Tarkastelujakso on eläketapahtumavuotta edeltävän kalenterivuoden lopusta 15 vuotta taaksepäin.

Osalla ennen vuotta 1945 syntyneistä tätä tarkastelujaksoa on nyt pidennetty viidestätoista vuodesta kahteenkymmeneen vuoteen. Tällä korjataan niiden henkilöiden tilannetta, jotka eivät ole täyttäneet varsinaista työssäoloedellytystä ja eivät sen vuoksi ole saaneet tai eivät saa työttömyyseläkettä. Lievemmän 5/20 vuoden työssäoloedellytyksen lisäksi heiltä kuitenkin vaaditaan työeläkelakien alaista työskentelyä koko työhistorian aikana yhteensä vähintään 15 vuotta.

Tarkastelujakson pidennys koskee vain jäljempänä kerrottuja henkilöryhmiä. Muilla henkilöillä työssäoloedellytys on edelleen 5/15 vuotta eikä heillä ole kokonaistyöhistoriavaatimusta.

1

5/20 vuoden työssäoloedellytyksen piiriin kuuluvat

Jos 5/15 vuoden työssäoloedellytys ei täyty, muuttuu edellytys 5/20 vuodeksi niiden ennen vuotta 1945 syntyneiden osalta,

- jotka työttömyyseläkesäännösten muuttuessa 1.1.2000 jäivät suojasäännöksellä aikaisempien säännösten piiriin tai
- jotka työttömyyspäivärahaa enimmäismäärän saatuaan olivat siirtyneet työmarkkinatuen saajiksi ja saivat työmarkkinatukea 1.1.2000.

Suojasäännöksen piiriin kuuluvat on selostettu yleiskirjeessä A 23/2001 kohdassa 2.4.2.

Uutta tarkastelujaksoa voidaan käyttää vain silloin, kun henkilön koko työhistoria on vähintään 15 vuotta (katso kohta 2).

Uudet saamisehdot koskevat sekä aiemmin eläkettä hakeneita että uusia hakijoita

Lainmuutos koskee niitä työttömyyseläkeikäisiä henkilöitä, jotka jo ovat saaneet hylkäävän päätöksen 5/15 vuoden työssäoloedellytyksen puuttumisen vuoksi. Lisäksi se koskee niitä, jotka eivät ole aiemmin hakenneet työttömyyseläkettä. Osa muutoksen piiriin tulleista ennen vuotta 1945 syntyneistä on vielä alle työttömyyseläkeikäisiä eli alle 60-vuotiaita.

Lakiosasto

10.7.2002

2

15 vuoden kokonaistyöhistoriavaatimus

Pidennettyä 20 vuoden tarkastelujaksoa voidaan käyttää vain, jos henkilö on ansainnut TEL 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään 15 vuotta.

Tässä tarkoitettua 15 vuoden aikaa laskettaessa otetaan huomioon työsuhte- ja yrittäjänä oloajat eläketapahtumaan saakka. Huomioon otetaan myös alle 23-vuotiaana tehty työ.

3

Muutosten voimaantulo

Muutokset tulevat voimaan 1.8.2002. Uusia säännöksiä sovelletaan myös sellaisiin työttömyyseläkkeisiin, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen lain voimaantuloa.

4

Eläkkeen hakeminen ja alkaminen

Hakeminen

Työttömyyseläkettä on haettava. Tämä koskee myös aiemmin hylkään päätöksen saaneita.

Jos henkilöllä lainmuutoksen jälkeen olisi eläkeoikeus heti elokuun alusta, hän voi täyttää hakemuslomakkeen elokuussa ja toimittaa työttömyystodistuksen myöhemmin, jos hän ei ole vielä ehtinyt saada sitä hakemuksen tekemishetken mennessä.

Jos henkilölle jo on myönnetty jokin muu eläke lainvoimaisella päätöksellä tai eläkkeen hakija on jo kuollut, työttömyyseläkehakemus hylätään.

Alkaminen

Eläke myönnetään hakemista seuraavan kuukauden alusta, aikaisintaan kuitenkin 1.8.2002 alkaen. Jos hakemus on tullut vireille elokuussa 2002, eläke voidaan myöntää lain voimaantulosta 1.8.2002 lukien.

Eläkeoikeus myös valtion palveluksesta

Valtion eläkelain muutos tulee voimaan myöhemmin kuin 1.8.2002. Muutosta kuitenkin sovelletaan 1.8.2002 lukien.

Lakiosasto

10.7.2002

Jos henkilöllä on työttömyyseläkeoikeus sekä valtion palveluksen perusteella että yksityiseltä puolelta, eläkkeet myönnetään samasta ajankohdasta. Jos eläkehakemus tulee vireille niin aikaisin, ettei valtion palveluksen perusteella vielä voida myöntää työttömyyseläkettä, yksityisen puolen eläkelaitos jättää hakemuksen odottamaan siihen saakka, kunnes valtion eläkkeen myöntäminen on mahdollista. Kun tämä on mahdollista, eläke myönnetään siitä alkaen kuin siihen oli oikeus eli takautuvasti.

Kansaneläke samasta ajankohdasta

Jos henkilöllä on oikeus myös kansaneläkelain mukaiseen työttömyyseläkkeeseen, Kansaneläkelaitos myöntää työttömyyseläkkeen samasta ajankohdasta kuin työeläkelaitos on sen myöntänyt.

5

Käytännön menettely eläkelaitoksessa

5.1

Aiempien hylkäysten tarkistaminen 5/20 muutoksen vuoksi

Eläketurvakeskus on toimittanut eläkelaitoksille tiedon niistä hylkäävän päätöksen saaneista henkilöistä, joilla nyt lainmuutoksen vuoksi saattaa olla oikeus työttömyyseläkkeeseen. Näille henkilöille eläkelaitos tiedottaa eläkkeen hakemismahdollisuudesta ja lähettää heille hakemuslomakkeen.

Jos henkilöllä on valtion palvelua, hakemus jaetaan Valtiokonttoriin odottamaan siellä toteutettavaa lainmuutosta. Yksityisen puolen eläkelaitos on näissä jakotilanteissa yhteydessä Valtiokonttoriin, jotta eläkkeet myönnetään samasta ajankohdasta.

5.2

Työttömyystodistus

Todistus on aikanaan annettu

Jos työttömyyseläkehakemus on aiemmin hylätty 5/15 vuoden työssäoloehdon puuttumisen vuoksi, ei eläkkeenhakijan tarvitse toimittaa uutta työttömyystodistusta hakemuksen liitteeksi.

Jos henkilö on aikanaan saanut työttömyystodistuksen, mutta ei ole hakenut eläkettä, riittää, että vanha todistus liitetään eläkehakemukseen.

Eläkelaitos selvittää työttömyyden jatkumisen eläkkeen myöntöhetkellä Kansaneläkelaitoksen rekisteritietojen perusteella 3270-näytöiltä tai tarvittaessa työvoimatoimistosta.

Lakiosasto

10.7.2002

Ei aiempaa todistusta

Työttömyyskassa tai Kansaneläkelaitos antaa hakijalle pyynnöstä todistuksen maksetuista 500 työttömyyspäivärahopäivästä.

Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa kirjoittaa päivärahatodistuksen sellaisena kuin se olisi aikanaan voitu antaa. Tähän todistukseen hakija hakee työvoimatoimiston merkinnän työttömyyden jatkumisesta.

5.3

Työmarkkinatuen saajat

Eläketurvakeskus saa Kansaneläkelaitokselta tiedot niistä ennen 1945 syntyneistä henkilöistä, jotka työttömyyspäivärahaa enimmäismäärän saatuaan olivat siirtyneet työmarkkinatuen saajiksi ja saivat työmarkkinatukea 1.1.2000. Eläketurvakeskus toimittaa tiedot näistä henkilöistä eläkelaitoksille.

6

Eläketapahtuma

Eläketapahtuma määräytyy hylättyjen osalta vanhan työttömyystodistuksen mukaan. Samoin niiden kohdalla, jotka eivät ole aikanaan hakeneet eläkettä ja päivärahan maksaja on antanut heille edellä kerrotun todistuksen sellaisena kuin se olisi aikanaan voitu antaa. Heidän kohdallaan ei siis ole eläketapahtumaa määriteltäessä merkitystä sillä, mikä oli henkilön tilanne 1.1.2000.

Muuten eläketapahtumasta noudatetaan, mitä eläketapahtumasta on ohjeistettu yleiskirjeen A 23/2001 kohdassa 6.